

KNMP

ONDERZOEK

INZAMELING MEDICIJNAFVAL 2020

KONINKLIJKE NEDERLANDSE MAATSCHAPPIJ TER BEVORDERING DER PHARMACIE

KNMP ONDERZOEK

APOTHEKERS BETALEN NOG STEEDS VOOR MEDICIJNAFVAL

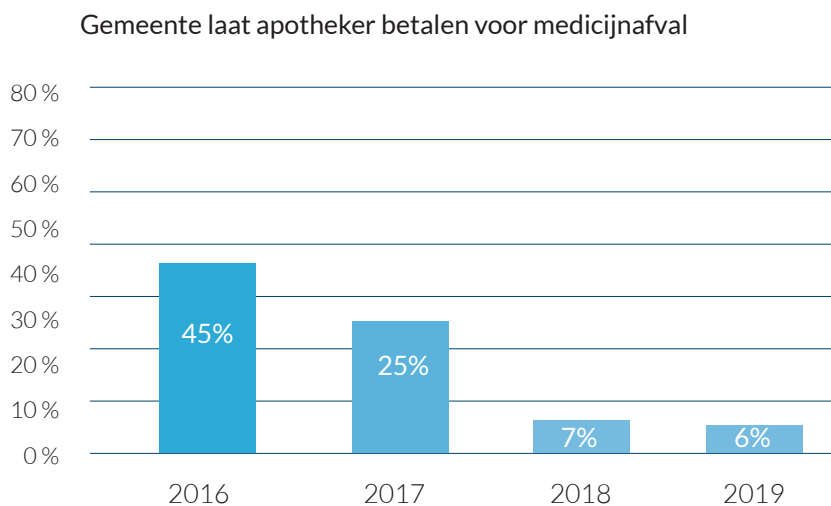
In 19 van de in totaal 355 Nederlandse gemeenten moeten apothekers nog steeds betalen voor het vrijwillig inzamelen en afvoeren van medicijnafval van burgers. Dat blijkt uit een vijfde inventarisatie van de apothekersorganisatie KNMP, uitgevoerd in januari 2020.

Het beeld dat uit de reeks rapporten naar voren komt is dat gemeenten, aangespoord door de landelijke overheid en de waterbranche, steeds meer bereid zijn afspraken met apothekers te maken over de afvoer van medicijnafval van burgers. In de praktijk blijkt dat burgers hun medicijnafval bij de apotheek inleveren en in veel mindere mate bij de gemeentelijke milieustraat. De apotheek neemt dit klein chemisch afval vrijwel altijd aan. Voor meer informatie zie [KNMP.nl/medicijnafval](https://www.knmp.nl/medicijnafval)

LANDELIJKE TREND: GEMEENTEN BETALEN

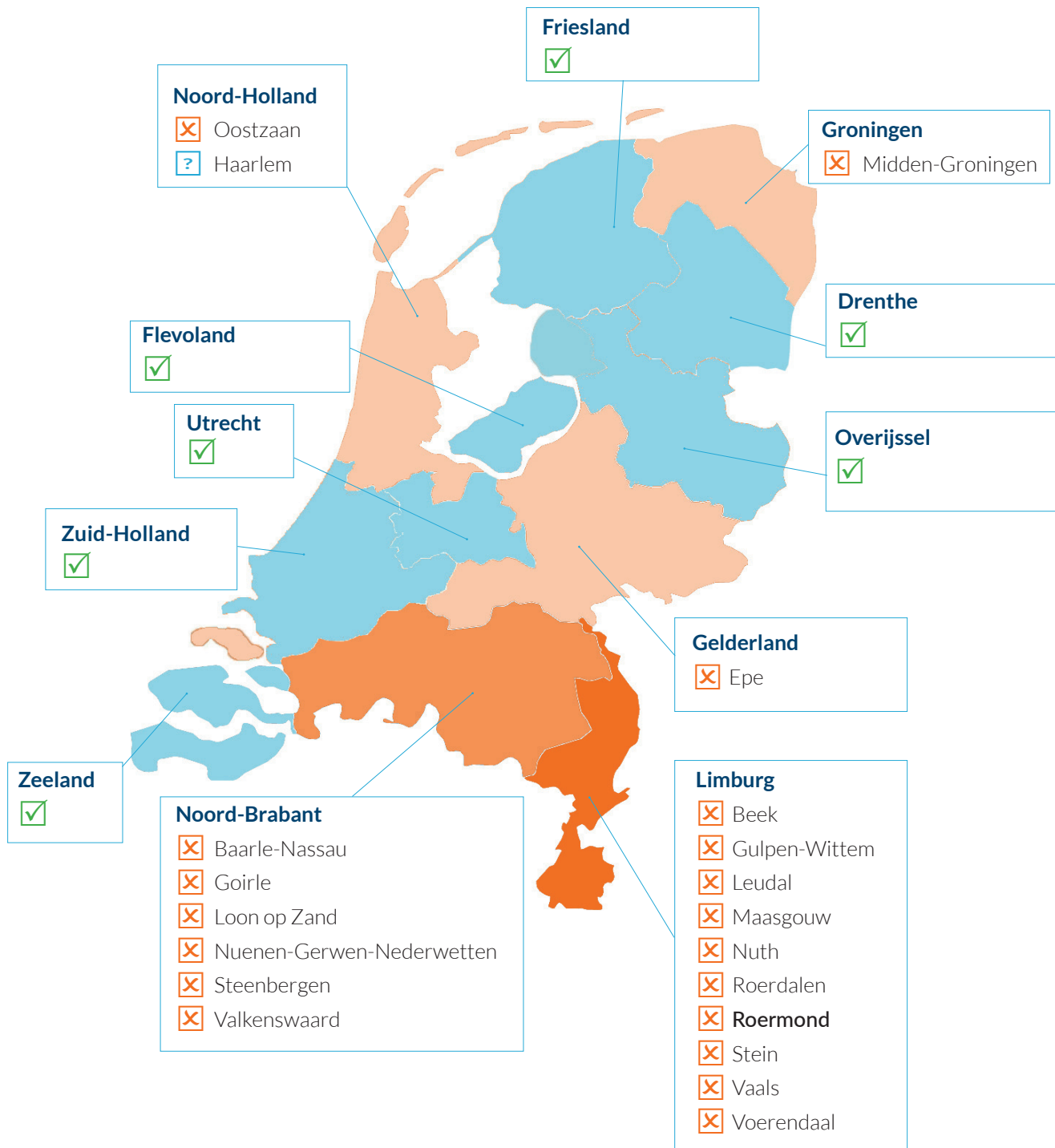
Gemeenten hebben een inzamelplicht voor het afval van burgers. Het is dan ook de landelijke trend dat gemeenten de kosten voor de afvoer van het ingezamelde medicijnafval op zich nemen en apothekers daar niet langer voor laten opdraaien. Een aantal gemeenten heeft nog niet daartoe besloten, bijvoorbeeld omdat zij de ingezamelde medicijnresten als bedrijfsafval zien. Met de inzameling daarvan heeft de gemeente geen actieve bemoeienis.

HIERONDER DE UITKOMSTEN VAN DE VERSCHILLENDE KNMP ONDERZOEKEN OP EEN RIJ.

STAND VAN ZAKEN INZAMELEN 2020

IN 19 GEMEENTEN MOETEN APOTHEKEN NOG BETALEN VOOR HET MEDICIJNAFVAL VAN BURGERS

- ✗ Gemeenten laten apothekers betalen
- ✓ Goede afspraken tussen gemeente en apotheek
- ? De situatie is momenteel ongewis

ENKELE OPVALLENDE RESULTATEN

LIMBURG

Limburg wijkt nog steeds af van het landelijk gemiddelde, maar er zijn belangrijke stappen gezet in het meest dichtstbevolkte gebied van de provincie.

- De G-40 gemeente **Maastricht** laat met ingang van 2018 het ingezamelde medicijnafval bij apotheken ophalen. Ook de buurgemeenten Eijsden-Margraten, Valkenburg aan de Geul en Meerssen participeren in deze nieuwe regeling.
- Roermond** weigert apothekers tegemoet te komen. De gemeente blijft van mening dat de ingezamelde medicijnresten en gebruikte naalden in de categorie bedrijfsafval vallen. En dat haalt de gemeente niet op.

NOORD-BRABANT

Ook in **Noord-Brabant** gaat een aantal gemeenten nog niet mee met de landelijke trend om de inzameling van medicijnafval via apotheken te stimuleren. Maar net als in Limburg zijn ook hier positieve ontwikkelingen.

- Eindhoven** (G-40) laat sinds begin maart 2018 het ingezamelde medicijnafval bij apotheken ophalen, kosteloos voor de apothekers.
- In G-40 gemeente **Helmond** is begin 2019 een nieuwe regeling in gegaan, die mogelijk maakt dat apothekers het ingezamelde medicijnafval kosteloos kwijt kunnen.

FRIESLAND

In Friesland wordt goed samengewerkt om te voorkomen dat overgebleven medicijnen in het milieu terecht komen. MediSchoon is een regio-dekkend programma voor inzameling van medicijnresten. In samenwerking met Vitens, Wetterskip Fryslân, Friese Apothekers Vereniging, Water Alliance, GGD Fryslân en diverse zorgorganisaties, overheden en afvalverwerkers is het gezamenlijke doel om heel Friesland medicijnafval- vrij te maken.

NOORD-HOLLAND

De situatie in Haarlem is momenteel ongewis. Afvaldienst Spaarnelanden haalt het medicijnafval van burgers kosteloos op bij de meeste apotheken, maar niet bij een recent gevestigde apotheek.

GRONINGEN

- Door gemeentelijke herindeling is in de provincie **Groningen** de situatie ontstaan dat het ingezamelde medicijnafval bij sommige apothekers wél en andere niet wordt opgehaald. Dat is het geval in de nieuwe gemeente **Midden-Groningen**. Apothekers in **Muntendam** en **Zuidbroek** draaien volledig op voor de kosten, terwijl apothekers elders in de gemeente van oudsher goede afspraken hebben over de afvoer.

ZEELAND

Alle apotheken in **Zeeland** fungeren sinds medio 2017 weer als inzamelpunt voor medicijnafval. De Zeeuwse gemeenten, waterbedrijf Evides en Waterschap Scheldestromen nemen de kosten voor de verwerking van medicijnafval voor hun rekening in een pilot van twee jaar.

WAT IS MEDICIJNAFVAL?

Medicijnafval bestaat uit geneesmiddelen die patiënten wel ontvangen, maar niet gebruiken. Bijvoorbeeld een restant van pillen in een strip, een overblijfsel zelf in een tube of hoestdrank in een flesje. Doosjes en verpakkingen zijn geen medicijnafval. Apotheken krijgen niet alleen de medicijnrestanten uit de eigen apotheek, maar ook uit ziekenhuizen, drogist, internetapotheek of supermarkt.

WAAROM IS INZAMELING VAN MEDICIJNAFVAL BELANGRIJK?

Als restanten van medicijnen in het riool terechtkomen, vervuilen zij het oppervlakte- en grondwater in Nederland. Deze stoffen kunnen van invloed zijn op het gedrag van waterdieren. Daarnaast is er intensievere rioolwaterzuivering nodig om te voorkomen dat medicijnresten zich in drinkwater bevinden. Het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu heeft samen met het ministerie voor Infrastructuur en Milieu een ketenaanpak Medicijnresten uit Water ontwikkeld om verontreiniging bij de bron aan te pakken.

HUIDIGE WETGEVING

De restanten van medicijnen worden aangemerkt als klein chemisch afval (kca) of klein gevaarlijk afval. Gemeenten zijn op basis van de Wet Milieubeheer verantwoordelijk voor de inzameling en verwerking van het kca van hun inwoners. Burgers betalen hiervoor via de gemeentelijke belasting. Bewoners kunnen hun medicijnafval daarom naar de milieustraat brengen, in plaats van ongebruikte pillen door de wc te spoelen of hoestdrankjes te legen in de gootsteen.

APOTHEKEN ONDERSTEUNEN GEMEENTEN BIJ INZAMELING

De milieustraat is doorgaans niet gemakkelijk bereikbaar. De apotheek is een logische plek dichtbij huis waar patiënten hun medicijnafval kwijt kunnen. Apotheken ondersteunen daarom gemeenten bij de inzameling van medicijnafval en dienen in veel gevallen als extra inzamelpunt of vooruitgeschoven post voor kca-inzameling. Apothekers bewaken bovendien de privacy van de patiënt door het verwijderen van verpakkingen en etiketten met privacygevoelige informatie. Hierdoor wordt ook het volume van het medicijnafval beperkt. Daarnaast worden burgers in de apotheek extra herinnerd aan het inleveren van ongebruikte medicijnen.

VOORKOMEN VAN AFVAL

Bij de uitgifte van medicijnen zetten apothekers zich in om afval en verspilling te voorkomen. Dit door patiënten te helpen om hun medicijnen trouw in te nemen en door een kleine hoeveelheid mee te geven als een patiënt start met een nieuw medicijn.

Ook het logistieke proces in de apotheek is ingericht op het voorkomen van afval en het weggooien van overtollige voorraden. Apotheken krijgen op korte termijn de bestelde medicijnen vanuit de groothandel geleverd en hebben zelf dan ook geen grote voorraden.

PATIËNTVEILIGHEID

Het is ook veiliger voor patiënten om oude medicijnen niet in keukenkastjes te bewaren. Dat voorkomt dat patiënten zich vergissen in nieuwe medicatie en oude restanten. Het inleveren van ongebruikte medicijnen in de apotheek is ook een moment voor laagdrempelige, aanvullende zorg zoals het informeren naar het medicijngebruik en therapietrouw van patiënten.

NIET DOOR HET RIOOL

Alle apotheken in Nederland ontvangen in maart 2018 een poster die is ontwikkeld door het ministerie van IenW in samenwerking met de KNMP. De poster roept burgers op om medicijnafval niet weg te spoelen door het riool, maar in te leveren bij de milieustraat of de apotheek.

ZORGGELD NAAR PRIVATE AFVALVERWERKERS

Als gemeenten niet zorgdragen voor het inzamelen van het medicijnafval, dan zijn apothekers genoodzaakt een commercieel afvalverwerkingsbedrijf in te huren. De kosten liepen in 2016 op tot wel € 7500,- per jaar. Dit is geld dat anders besteed zou kunnen worden aan farmaceutische patiëntenzorg.

POLITIEK

Fracties in de Tweede Kamer dringen er bij de regering op aan dat zij gemeenten moeten wijzen op hun wettelijke verantwoordelijkheid. De aangenomen Kamermotie van Sienot (D66) en Dik-Faber (CU) roept de regering op om met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) de knelpunten rond inzameling van medicijnafval in apotheken op te lossen en de Kamer hierover voor de zomer van 2018 te informeren. Minister Van Nieuwenhuizen-Wijbenga van IenW wil de motie uitvoeren en een uniforme aanpak van de inzameling via apotheken stimuleren, met goede communicatie eromheen.

In 2017 liet toenmalig minister Schultz de Kamer weten dat zij van plan was dit probleem 'tot de laatste gemeente van Nederland opgelost te krijgen.'

Eerder stelde toenmalig staatssecretaris Dijkema al dat de inzameling van medicijnafval bij de apotheek kan worden gezien als een vooruitgeschoven post voor de gemeentelijke kca-inzameling. De staatssecretaris vermoedde dat er sprake is van een misverstand als gemeenten apotheken belasten voor het inzamelen van medicijnafval.

'GEMEENTEN AAN ZET'

Marc de Rooy, die voor IenW de ketenaanpak Medicijnresten uit Water aanstuurt, stelt begin 2018: 'De gemeenten zijn aan zet om de afvoer van medicijnafval in heel Nederland goed te organiseren.'

KNMP

Om te zorgen voor een optimale inzameling van medicijnafval, wil de KNMP dat alle apotheken in Nederland hun patiënten de mogelijkheid bieden om overgebleven medicijnen in te leveren. Dit op voorwaarde dat de gemeenten zorgdragen voor de afvoer en verwerking van dit medicijnafval. Kosteloos voor de apotheek.

MEDICIJNRESTEN OPHALEN VERSUS WEGBRENGEN

De regelingen waarbij apothekers zelf het ingezamelde afval naar een milieustraat wegbrengen, vindt de KNMP minder geschikt. Gebruikte naalden en geneesmiddelresten worden geclassificeerd als gevaarlijke stof, waardoor de wet Vervoer gevaarlijke stoffen (ADR) van toepassing is. Om die stoffen te mogen vervoeren, moeten apothekers aan tal van regels voldoen, met extra kosten en administratieve rompslomp tot gevolg. Zie knmp.nl/medicijnafval voor meer informatie over de wettelijke regels t.a.v. het vervoer van medicijnresten en gebruikte naalden.

VERANTWOORDING

Dit onderzoek is tot stand gekomen middels een telefonisch inventarisatie, door de afdeling Communicatie van de KNMP, onder apothekers in die gemeenten waar in 2017 nog geen concrete afspraken waren gemaakt over de inzameling en afvoer van medicijnafval. Het onderzoek is uitgevoerd in maart 2018. Sommige apothekers zijn na deze periode in gesprek gegaan met hun gemeente. Het kan zijn dat de lokale situatie hierdoor is aangepast.

Neem voor meer informatie contact op met:

Judith Bijloos

communicatieadviseur KNMP

j.bijloos@knmp.nl

070 – 37 37 129

Hoewel bij het samenstellen en verwerken van gegevens de uiterste zorgvuldigheid is betracht, kan de KNMP geen aansprakelijkheid aanvaarden voor onjuistheden en eventuele schade die zou kunnen voortvloeien uit gebruik van de gegevens in dit rapport.

Vergaderjaar 2017–2018

34 775 J

Vaststelling van de begrotingsstaat van het Deltafonds voor het jaar 2018

Nr. 16

GEWIJZIGDE MOTIE VAN DE LEDEN SIENOT EN DIK-FABER TER VERVANGING VAN DIE GEDRUKT ONDER NR. 8

Voorgesteld 5 december 2017

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat in bijna 25% van de gemeenten de inzameling van niet-gebruikte geneesmiddelen nog altijd moeizaam verloopt;

constaterende dat er tussen Rijk, VNG en KNMP afspraken zijn gemaakt over de inzameling van medicijnen door de apotheek;

overwegende dat het beter is om te voorkomen dat er medicijnafval in het water komt dan om het water achteraf te moeten reinigen;

verzoekt de regering in gesprek te gaan met de VNG hoe de resterende knelpunten opgelost kunnen worden;

en de Kamer hierover voor de zomer van 2018 te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag.

Sienot
Dik-Faber

kst-34775-J-
ISSN 0921 -
s-Gravenha

toepassing ook daadwerkelijk een risico vormen voor het waterleven². In praktijk blijkt het ecologisch risico verwaarloosbaar, zodat deze stofgroep geen specifieke maatregelen in de Ketenaanpak Medicijnresten behoeft. Een ander voorbeeld van de regierol is de aanpak van de problemen rond de inzameling van ongebruikte geneesmiddelen door apothekers. In 2016 waren over de inzameling van oude medicijnen in 45% van de Nederlandse gemeenten nog geen goede afspraken gemaakt tussen apothekers en gemeenten. Door gezamenlijk optrekken met de VNG, de Koninklijke vereniging voor afval- en reinigingsmanagement (NVRD) en de brancheorganisatie van apothekers (KNMP) is dat nu geslonken tot 7% (27 van de 380 gemeenten). In deze resterende gemeenten is het onderwerp op de agenda gezet of worden er binnen afzienbare tijd afspraken gemaakt. Ik verwacht dan ook dat aan het einde van dit jaar de inzameling van ongebruikte geneesmiddelen in alle gemeenten goed geregeld is. Hiermee geef ik uitvoering aan de motie van de leden Sienot en Dik-Faber (Kamerstuk 34775 J, nr. 16).

**Ministerie van
Infrastructuur en
Waterstaat**

Ons kenmerk
IenW/BSK-2018/125985

*Paragraaf uit brief die de minister van
Infrastructuur en Waterstaat op 21-06-
2018 naar Tweede Kamer stuurde.*

Inzameling medicijnen

14-05-2018

Naar aanleiding van Kamervragen, vraagt het Ministerie van I&W aandacht voor de inzameling van medicijnen via apothekers. Belangrijk doel hiervan is dat afgedankte medicijnen niet in het milieu terecht komen. Het Ministerie moet in juni rapporteren aan de vaste Kamercommissie hoe gemeenten en apothekers samenwerken bij de inzameling van medicijneafval.

Medicijneafval van burgers staat op de kca-lijst en wordt door gemeenten vooral ingezameld via de kca-inzamelstructuur (via kca-depot of chemokar). Daarnaast nemen veel apothekers medicijnen in van consumenten. Apothekers dringen erop aan dat ze de medicijnen die zij innemen makkelijk en goedkoop via gemeenten kunnen laten verwijderen. Gemeenten hebben weliswaar geen wettelijke verantwoordelijkheid voor de inzameling en verwerking van medicijneafval wat apothekers hebben ingenomen, maar het Ministerie dringt er sterk op aan dat gemeenten en apothekers hier wel afspraken over maken. Veel gemeenten hebben dat in afgelopen tijd ook gedaan en afspraken gemaakt met apothekers over de communicatie, de service die gemeenten aan apothekers bieden als het gaat om het al dan niet kosteloos inleveren van medicijneafval van burgers op gemeentelijke milieustraten en/of over het ophalen daarvan bij de apothekers. Gemeenten kunnen apothekers ook aanwijzen als officieel inzamelpunt voor deze specifieke afvalstroom.

Volgens de apothekersbranche is er een aantal gemeenten waar nog geen gesprek heeft plaatsgevonden met de lokale apothekers om gezamenlijk tot afspraken te komen over de inzameling van medicijneafval. Het Ministerie heeft VNG en NVRD gevraagd bij deze gemeenten te informeren naar het beleid ten aanzien van de inzameling van medicijneafval. Gemeenten waarmee volgens de apothekersbranche geen afspraken zijn zullen dan ook binnenkort door VNG of NVRD benaderd worden.

Over NVRD

[Wat doet de NVRD?](#)
[Bestuur](#)
[Bureau](#)

Actueel

[Nieuwsarchief](#)
[Twitter](#)
[Wij maken werk van circulair](#)

Lid worden

[Lidmaatschap](#)
[Contributie](#)
[Statuten NVRD](#)

Nieuwsbericht Nederlandse Vereniging van Reinigingsdiensten (NVRD). De NVRD verenigt de Nederlandse gemeenten en hun publieke bedrijven die verantwoordelijk zijn voor het afvalbeheer en het beheer van de openbare ruimte.

KNMP

Alexanderstraat 11

2514 JLDen Haag

T 070 373 73 73

F 070 310 65 30